

Облік та оподаткування

УДК 657.658

Ковова Ірина Сергіївна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Державний університет інфраструктури та технологій*

Ковова Ирина Сергеевна

*кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры учета и налогообложения
Государственный университет инфраструктуры и технологий*

Kovova Irina

*Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Accounting and Taxation
State University of Infrastructure and Technologies*

Добровольська Олена Анатоліївна

*магістрант
Державного університету інфраструктури та технологій*

Добровольская Елена Анатольевна

*магистрант
Государственного университета инфраструктуры и технологий*

Dobrovolska Olena

*Master Student of the
State University of Infrastructure and Technologies*

ВІТЧИЗНЯНІ ЗАСОБИ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З КОНТРАГЕНТАМИ

**ОТЕЧЕСТВЕННЫЕ СРЕДСТВА АВТОМАТИЗАЦИИ УЧЕТА И
КОНТРОЛЯ РАСЧЕТОВ С КОНТРАГЕНТАМИ
DOMESTIC AUTOMATION TOOLS FOR ACCOUNTING AND
CALCULATIONS CONTROL WITH COUNTERPARTIES**

Анотація. У статті представлена проблема дослідження необхідності використання сучасних автоматизованих систем в організації обліку, аналізу і контролю розрахунків з контрагентами. В умовах швидкого розвитку ринкових відносин та посилення конкуренції перед підприємствами, що прагнуть оптимізувати свою діяльність, важливим є вибір програмного продукту, що дозволить максимально автоматизувати процеси обліку та управління, та задовольнятиме вимоги користувачів. Особливо актуальним є впровадження автоматизованих інформаційних систем, що спростили б процес обробки інформації про стан та рух розрахунків контрагентами та дозволили б провести їх ефективний моніторинг.

Поточний кризовий стан економіки в країні та зближення з Європейським союзом спонукають до розв'язання цілого ряду проблем в організації та методиці обліку, його аналізу та контролю. Автоматизація обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є обов'язковою умовою досягнення оперативності та вірогідності інформації контролю процесу розрахунків з контрагентами. Цей процес є досить містким та складним, а вибрати шляхи розв'язання даної проблеми зводиться до вибору ідеального програмного забезпечення. Це може бути встановлення уже готового спеціалізованого бухгалтерського забезпечення, або розробка власного, яке б максимально відповідало вимогам організації обліку розрахунків з контрагентами відповідного підприємства. Звичайно, створення власного програмного засобу для підприємства є найбільш привабливим рішенням, так як при розробці майбутнього програмного

продукту враховуються всі особливості діяльності конкретного підприємства. Однак, на даному етапі розвитку вітчизняних інформаційних систем, підприємства надають перевагу ліцензійним спеціалізованим обліковим інформаційним системам.

Ключові слова: контрагенти, розрахунки, облік, організація, методика обліку, аналіз, контроль, автоматизація.

Аннотація. В статті представлена проблема дослідження необхідності використання сучасних автоматизованих систем в організації учета, аналізу і контролю розрахунків з контрагентами. В умовах швидкого розвитку ринкових відносин і конкуренції, перед підприємствами, що прагнуть оптимізувати свою діяльність, важливим є вибір програмного продукту, який дозволить максимально автоматизувати процеси учета і управління, і задовольняти вимоги користувачів. Особливо актуальним є впровадження автоматизованих інформаційних систем, які спростили б процес обробки інформації про стан і рух розрахунків з контрагентами і дозволили б провести їх ефективний моніторинг.

Текущий кризисное состояние экономики в стране и сближение с Европейским союзом побуждают к решению целого ряда проблем в организации и методике учета, его анализа и контроля. Автоматизация учета расчетов с поставщиками и подрядчиками является обязательным условием достижения оперативности и достоверности информации контроля процесса расчетов с контрагентами. Этот процесс является достаточно емким и сложным, а выбрать пути решения данной проблемы сводится к выбору идеального программного обеспечения. Это может быть установление уже готового специализированного бухгалтерского обеспечения, или разработка собственного, которое бы

максимально соответствовало требованиям организации учета расчетов с контрагентами соответствующего предприятия. Конечно, создание собственного программного средства для предприятия является наиболее привлекательным решением, так как при разработке будущего программного продукта учитываются все особенности деятельности конкретного предприятия. Однако, на данном этапе развития отечественных информационных систем, предприятия предпочитают лицензионные специализированные учетные информационные системы.

Ключевые слова: *контрагенты, расчеты, учет, организация, методика учета, анализ, контроль, автоматизация.*

Summary. *The article presents the problem of researching the necessity of modern automated systems use in the organization of accounting, analysis and controlling settlements with counterparties. In conditions of rapid market relations development and increased competition for enterprises that aspire to optimize their activities, the choice of a software product is important, which will allow maximizing accounting automation and accounting management to meet user requirements. Especially relevant is the introduction of automated information systems that would simplify the information processing on the state and movement of payments by counterparties and would allow their efficient monitoring.*

The current crisis state of the national economy and the rapprochement with The European Union induce to solve a whole range of organization and method of accounting problems, its analysis and control. Accounting automation for payments with suppliers and contractors is a mandatory condition for achieving the efficiency and reliability of the control information about the payment process with counterparties. This process is rather capacious and difficult, and choice of looking for the solution of this problem comes down to the choice of perfect software. This can be an installation of an already made

specialized accounting software, or the creation of own, which would correspond the organizations requirements of accounting settlements with counterparties of the respective enterprise. Of course, the creation of own software is the most attractive solution for the enterprise as during the development of the future software product all the specifics of the particular enterprise activity are taken into account. However, at this stage of domestic information systems development, enterprises prefer specially licensed accounting information systems.

Key words: *counterparties, calculations, accounting, organization, methodology of accounting, analysis, control, automation.*

Постановка проблеми. Автоматизація процесів обліку направлена на вирішення цілої низки проблем спричинених відсутністю оперативності та швидкості реакції на зміну основних показників діяльності підприємства, таких як дебіторська і кредиторська заборгованість та стан грошових розрахунків. Діючі системи розрахунків з контрагентами на значній кількості підприємств ще не відповідають вимогам направленим на прискорення грошового обігу і зміцнення фінансового стану підприємства, що, в свою чергу, веде до нестабільності у постачанні основних товарно-матеріальних цінностей. Недотримання договірної та розрахункової дисципліни, призводить до значного зростання невіправданої дебіторської заборгованості, а як наслідок до нестабільності фінансового стану підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питання застосування технологій та автоматизованих інформаційних систем у обліку займались такі вітчизняні вчені як: Адамик О.В. [4], Бутинець Ф.Ф. [1], Ковова І.С.[3], Лучко М.Р. [4], Синявіна Ю.В. [5], Сусіденко В.Т. [6], Шипунова О.В. [7] та інші. Проте зі стрімкими змінами у законодавстві та політиці проблема автоматизації організації та методики обліку

розрахунків з контрагентами залишається актуальною і на сьогоднішній день.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є розгляд та виділення найвигідніших для підприємства шляхів у вирішенні проблеми автоматизації розрахунків з контрагентами в сучасних умовах. Пошук та пропозиція дійсно ефективних програмних продуктів, які б найбільш повно розкривали інформацію про стан бухгалтерського обліку в розрізі розрахунків з контрагентами.

Виклад основного матеріалу. На ринку облікового забезпечення України представлена велика кількість програм, але за результатами дослідження більшість підприємств здійснюють облік за допомогою програми «1С:Підприємство» різних генерацій 7 та 8. У вказаній програмі досить детально відпрацьовані функції розрахунків з контрагентами. Ця програма має цілий ряд переваг, таких як: можливість інтегрувати систему «клієнт-банк» та значно полегшувати функції управління грошовими коштами; можливість оперативно отримувати інформацію щодо дебіторської та кредиторської заборгованості, контролювати їх, оскільки значне збільшення дебіторської заборгованості може створити загрозу економічному стану підприємства.

Проте у травні 2017 року Указом Президента України було введено санкції проти розробника найпоширенішого облікового забезпечення для обліку в Україні «1С» та ряду інших російських компаній. Насамперед ця заборона накладається на використання даних програмних засобів бюджетними установами. Малий та середній бізнес менш чутливий до цієї зміни, ніж державний сектор. Але керівниками бізнесу усвідомлюють, що заборона користування програмним забезпеченням російського софту, яка вже стосується бюджетних установ, дуже скоро може стати обов'язковою і для приватного бізнесу. Крім того, з патріотичних мотивів перехід на використання вітчизняних рішень, дуже імponує сучасному бізнесу.

Українські компанії-розробники не поступаються ні російським, ні іншим зарубіжним програмам — а користування ними може бути навіть вигіднішим.

Серед значних переваг у використанні вітчизняного програмного забезпечення є: безпека, знання ситуації та стратегія. По-перше, всі данні та інформація стосовно діяльності підприємства не покидатиме кордонів країни. По-друге, українські розробники знають особливості організації і методики обліку, аналізу і контролю бухгалтерського обліку відповідно до національних стандартів та вчасно реагують на зміни законодавства. Тому саме вітчизняний продукт максимально задовольнятиме потреби бізнесу. По-третє, ніхто не знає, що може статися завтра, а альтернативна бухгалтерська програма завжди буде мудрим рішенням для будь якого бізнесу.

На даний момент, можна виділити декілька найвідоміших вітчизняних компаній-розробників які дозволяють вести облік розрахунків з контрагентами:

- IT-Enterprise. Бухгалтерія;
- MASTER: Бухгалтерія;
- «ДЕБЕТ Плюс».

Компанія IT-Enterprise представляє дві програми для ведення бухгалтерського обліку, одна використовується великих підприємств та корпоративних структур (IT-Enterprise. Бухгалтерія), інша для обліку малого та середнього бізнесу (MASTER.Бухгалтерія), але обидві програми дозволяють вести облік розрахунків з контрагентами.

IT-Enterprise. Бухгалтерія - це українська програма, що дає змогу вести всі типи бухгалтерського обліку. Зручна, проста у використанні та налаштуванні. За допомогою системи легко вести облік розрахунків із постачальниками, покупцями, підрядниками, замовниками в розрізі

первинних документів, можна прикріпити до первинного документу від скановану копію оригіналу і швидко її переглянути або роздрукувати за необхідності. Програмна оболонка дозволяє вести відомості по розрахунках із контрагентами у національній та іноземній валюті, облік авансів та виконувати валютну переоцінку. В програмі є можливість формувати й роздрукувати зведені відомості розрахунків із контрагентами та акти звірки за будь-який період.[2]

Лінійка програмних продуктів MASTER представлена двома доповнюючими конфігураціями:

- MASTER: Бухгалтерія для малого та середнього бізнесу;
- MASTER: Зарплата і Кадри для малого та середнього бізнесу.

MASTER: Бухгалтерія для малого та середнього бізнесу — програмний продукт для ведення бухгалтерського та податкового обліку на підприємствах малого та середнього бізнесу, відповідає вимогам чинного законодавства України та повністю адаптований до українського ринку. Доступний у хмарному та стаціонарному рішеннях.[2]

«ДЕБЕТ Плюс» - автоматизована система управління підприємством, яка надає великі можливості для ведення бухгалтерського, оперативного і податкового обліку на виробничих і переробних підприємствах різних галузей промисловості України.

Система «ДЕБЕТ Плюс» розроблялася в Україні. Тому вона максимально пристосована для роботи підприємств в умовах постійної зміни законодавчого поля. Використання такої інтегрованої системи підвищує оперативність, точність і якість одержуваної інформації, а також зменшує сукупні витрати на впровадження і підтримку в актуальному стані систем обліку та оперативного управління підприємством. Інформація в програмі зберігається у вигляді документів. Усю інформацію можна умовно поділити на первинну (первинні документи, початкові

залишки, проведення та довідники), розрахункову (вихідні документи) і керуючу (параметри системи) [4, с. 307].

Система «ДЕБЕТ Плюс» дає можливість користувачеві самостійно обрати найбільш зручний і ефективний для нього стиль роботи з системою. При потребі, функціональні можливості й коло вирішуваних системою завдань можуть бути розширені. Основною перевагою вітчизняного програмного продукту є те, що «ДЕБЕТ Плюс» – безкоштовний додаток, який завантажується з офіційного сайту розробника <http://www.debet.kiev.ua>. Система є повнофункціональним програмним комплексом, що забезпечує всю необхідну функціональність для ведення обліку на підприємствах малого та середнього бізнесу і може стати безкоштовною альтернативою бухгалтерії 1С [4, с. 308].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, організація і методика обліку, аналізу і контролю розрахунків з контрагентами в умовах автоматизації є одним із найважливіших показників і передумов ведення успішного бізнесу. Автоматизація проводиться з метою попередження виникнення дебіторської чи кредиторської заборгованості, підвищення рентабельності виробництва(робіт, послуг) та інших розрахунків під час прийняття найбільш оптимальних управлінських рішень.

Перелічені інформаційні системи в цілому забезпечать гнучкість організації і методики обліку, аналізу та контролю розрахунків із постачальниками та підрядниками, надають більше можливостей та підвищують ефективність в організації розрахунків, зміцненню договірної дисципліни, підвищенню відповідальності підприємств за своєчасне і в повному обсязі здійснення платежів за всіма зобов'язаннями.

На загальному рівні нами розглянуто перелік вітчизняного облікового забезпечення для автоматизації процесу розрахунків з контрагентами. Підходи до організації даної частини обліку є абсолютно

різними і на нашу думку однієї найбільш універсальної системи яка підійшла б усім без винятку підприємствам немає. Підприємство самостійно повинне вибрати програму, яка для його форми організації має досить високий рівень контролю за здійснюваними операціями з контрагентами.

Література

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студ. спец. «Облік і аудит» вищих навч. закл.; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – [7 вид., доп. і перероб.] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 2009. – 832 с.
2. Мастер.Бухгалтерія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://masterbuh.com/06_12_17_masterbuhgalteriya_novyj_uroven_buhgalterskogo_servisa
3. Ковова І.С. Управлінські інформаційні системи в обліку, аналізі і аудиті. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» – К.: Афіна, 2016. – 178с.
4. Лучко М. Р., Адамик О. В. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті: Навчальний посібник / М. Р. Лучко, О. В. Адамик. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 252 с.
5. Синявіна, Ю. В. Аналіз українського ринку інформаційних систем бухгалтерського обліку / Юлія Вікторівна Синявіна // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2015. – Том 21. – № 2. – С. 307,308. – ISSN 1993-0259.
6. Сусіденко В. Т. Інформаційні системи і технології в обліку [Текст] навч. посіб. / В. Т. Сусіденко. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 224 с.

7. Шипунова, О.В. Розвиток управлінських інформаційних систем / О.В. Шипунова // Інноваційна економіка. – 2011.– № 1, 2011[20].– С. 32-36.

References

1. Butinets F.F. Accounting. Financial accounting: a textbook for the students Specialty "Accounting and Audit" of higher education institution; ed. prof. F. F. Button [7th ed., added and reworked] / F.F. Butinets - Zhytomyr: ZITI, 2009. – 832 pp.
2. Master. Accounting [Electronic resource]. – Access mode: https://masterbuh.com/06_12_17_masterbuhgalteriya_novyj_uroven_buhgalterskogo_servisa
3. Kovova I.S. Management information systems in accounting, analysis and audit. A textbook for students in higher education Specialty 071 "Accounting and Taxation" - K.: Athena, 2016. – 178 pp.
4. Luchko M.R., Adamik O. V. Information systems and technologies in accounting and Audit: Textbook / M. R. Luchko, O.V. Adamik. - Ternopil: TNEU, 2016. - 252 pp.
5. Sinyavina, Y.V. Analysis of the Ukrainian of information systems accounting market / Julia Viktorovna Sinyavina // Economic analysis: science work compilation / Ternopil national economic university; editor: V.A.Derii (head ed.) and others. - Ternopil: Publishing and Printing Center of Ternopil National Economic University "Economic Thought", 2015. Volume 21. - No. 2. - pp. 307, 308. - ISSN 1993-0259
6. Susidenko V. T. Information systems and technologies in the accounting. [Text] tutor manual / V. T. Susidenko. - K.: "Center for Educational Literature", 2016. - 224 pp.
7. Shipunova, O.V. Development of management information systems / O.V. Shipunova // Innovation Economy. - 2011.- No. 1, 2011 [20] .- PP. 32-36.